SEJ
SPOŁECZEŃSTWO
EDUKACJA
JĘZYK

Tom 22/2025, ss. 293-306
ISSN 2353-1266
e-ISSN 2449-7983
DOI: 10.19251/sej/2025.22(21)
www.sej.mazowiecka.edu.pl
Otrzymano: 27.04.2025
Zaakceptowano: 01.12.2025
Opublikowano: 31.12.2025

CC BY

Robert Rogowski
Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu
ORCID: 0000-0002-8744-8152

SKUTECZNOŚĆ UCZELNIANYCH SYSTEMÓW ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA KIERUNKACH FILOLOGICZNYCH W OPINIACH POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

EFFECTIVENESS OF EDUCATION QUALITY ASSURANCE SYSTEMS IN PHILOLOGICAL FIELDS IN THE OPINIONS OF THE POLISH ACCREDITATION COMMITTEE

Streszczenie

Artykuł omawia skuteczność uczelnianych systemów zapewniania jakości kształcenia (USZJK) na kierunkach filologicznych z punktu widzenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA). W oparciu o raporty PKA z lat 2020-2024 dokonano analizy ocen przyznawanych kierunkom filologicznym oraz porównano je z ocenami wystawianymi kierunkom niefilologicznym. Badanie wykazało, że filologie częściej uzyskują oceny negatywne, a przyznawane oceny pozytywne nierzadko mają charakter warunkowy (na dwa lata). Ponadto rezultaty wskazują na większe zróżnicowanie ocen w zależności od typu uczelni (publiczna wobec niepublicznej) i profilu studiów (praktyczny wobec ogólnoakademickiego). Szczególną uwagę poświęcono kryterium 10, dotyczącym skuteczności uczelnianych SZJK. Najsłabiej spełniane były standardy wymagające analiz danych, udziału intere-

sariuszy zewnętrznych oraz wdrażania wniosków z ewaluacji. Artykuł podkreśla konieczność dalszego doskonalenia systemów zapewniania jakości, zwłaszcza w zakresie ograniczania nadmiernej biurokracji i usprawniania współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Słowa kluczowe: jakość kształcenia, kierunki filologiczne, Polska Komisja Akredytacyjna (PKA), standardy jakości kształcenia

Summary
The article discusses the effectiveness of university systems of educational quality assurance for philology faculties from the point of view of the Polish Accreditation Committee (PKA). Based on PKA reports from 2020-2024, an analysis was made of the grades awarded to philology faculties and a comparison was made with the grades given to. non-philology faculties. The study showed that philology majors are more likely to receive negative grades and that the positive grades awarded are often conditional (for two years). In addition, the results show a greater differentiation of marks depending on the type of university (public versus private) and the profile of studies (practical versus general academic). Particular attention was paid to criterion 10, concerning the effectiveness of the university's QMS. The standards requiring data analysis, participation of external stakeholders and implementation of evaluation conclusions were the least met. The article emphasises the need to further improve quality assurance systems, especially in terms of reducing excessive bureaucracy and improving cooperation with the socio-economic environment

Keywords: quality assurance, philological programs, Polish Accreditation Committee (PKA), quality standards in education

1. Wprowadzenie

Współczesne szkolnictwo wyższe, działające pod silną presją dotyczącą efektywności, konkurencyjności i przejrzystości procesów kształcenia, wymaga systemowych rozwiązań w zakresie zapewniania jakości. Obowiązujące przepisy prawne nakładają na uczelnie konieczność stworzenia uczelnianych systemów zapewniania jakości kształcenia (USZJK), których celem jest nie tylko bieżąca kontrola jakości, lecz także nieustanne doskonalenie programów studiów.

Literatura przedmiotu koncentruje się zarówno na teoretycznych podstawach funkcjonowania tych systemów, jak i na konkretnych wdrożeniach. Szczególną uwagę zwraca się na rolę Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA), odpowiedzialnej za zewnętrzną weryfikację standardów akademickich. Znaczenie PKA wzrosło wraz z procesem integracji polskiego szkolnictwa wyższego z europejskim obszarem edukacji wyższej, czego wyrazem jest m.in. Zalecenie 11 Grupy wysokiego szczebla ds.

modernizacji szkolnictwa wyższego, opracowane dla Komisji Europejskiej w 2014 roku (Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2015, s. 55). Dokument ten podkreśla, że sprawnie funkcjonujące systemy ewaluacji i akredytacji warunkują utrzymanie prestiżu uczelni na arenie międzynarodowej.

Aby system zapewniania jakości kształcenia był skuteczny, konieczne jest kompleksowe podejście. Wymaga ono precyzyjnego definiowania celów i standardów nauczania, ustanowienia struktur odpowiedzialnych za ewaluację (m.in. zespołów ds. jakości kształcenia, zespołów ds. dydaktyki), a także wdrożenia zróżnicowanych narzędzi monitoringu, takich jak ankiety studenckie, analiza postępów w nauce czy ewaluacja karier absolwentów. Istotne znaczenie ma również stałe podnoszenie kompetencji kadry akademickiej. Cały proces powinien mieć charakter cykliczny, aby uczelnie mogły elastycznie dostosowywać się do zmiennych uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Polska Komisja Akredytacyjna (PKA), działająca na mocy ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ocenia zarówno programy studiów, jak i efektywność wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia. Efekty dotychczasowych wdrożeń w polskich uczelniach są zasadniczo pozytywne: wzrosła transparentność działań dydaktycznych, kadra coraz chętniej wprowadza nowatorskie metody nauczania, a programy nauczania lepiej odpowiadają na wymagania rynku. Niemniej jednak wciąż należy rozwiązywać pewne problemy, w tym ograniczać nadmierną biurokratyzację procesu ewaluacji, co sygnalizowano również w analizach Najwyższej Izby Kontroli (NIK, 2018).

Zgodnie z przepisami, każda uczelnia musi posiadać wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. System ten obejmuje m.in. monitorowanie realizacji programów studiów, kontrolę osiąganych efektów uczenia się, ocenę jakości zajęć oraz kompetencji nauczycieli akademickich, a także analizę warunków organizacyjnych. Kluczową częścią systemu są procedury weryfikacji jakości, a ich wyniki służą doskonaleniu programów studiów i usprawnianiu procesu dydaktycznego. Do udziału w zapewnianiu jakości powinni być włączeni wszyscy interesariusze: nauczyciele akademiccy, studenci, absolwenci i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego.

Jakość kształcenia na studiach jest oceniana przez Polską Komisję Akredytacyjną. Jej standardy jakości kształcenia przewidują m.in. potrzebę posiadania polityki jakości przez uczelnię, opracowanie przejrzystych procedur monitorowania i weryfikacji programów studiów oraz zaangażowanie interesariuszy w działania projakościowe. Ocena programowa PKA kończy się przyznaniem oceny pozytywnej (na 6 lub 2 lata) bądź negatywnej.

2. Pytania i cele badawcze

Przedmiotem badań są raporty Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczące oceny kierunków filologicznych. Zakres czasowy obejmuje lata 2020-2024. W analizie uwzględniono raporty dostępne na stronie internetowej PKA. W przypadku lat 2020 oraz 2024 mogą wystąpić przypadki nieuwzględnienia wszystkich raportów, co wynika z rozciągnięcia w czasie procesu opiniowania.

Badania ukierunkowane są przede wszystkim na analizę kryterium 10, które dotyczy skuteczności uczelnianych systemów zapewniania jakości kształcenia. Niemniej jednak postawiono także pytania bardziej ogólne, związane z oceną kierunków jako takich oraz pewnymi porównaniami. Szczegółowe pytania badawcze są następujące:

1. Jaka jest struktura ocen kierunków filologicznych w latach 2020-2024?
2. Jaka jest struktura ocen ze względu na okres, po którym jest ona przeprowadzana?
3. Czy struktura ocen jest podobna na profilach praktycznych i ogólnoakademickich?
4. Czy struktura ocen jest podobna na uczelniach publicznych i niepublicznych?
5. Jaka jest struktura spełniania/niespełniania standardów jakości kształcenia (S1-S9) na ocenianych kierunkach?
6. Jak często ocena kryterium 10 zostaje zmieniona po udzieleniu odpowiedzi uczelni na raport PKA?
7. Czy kierunki filologiczne mają podobną strukturę ocen do pozostałych kierunków ocenianych przez PKA w badanym okresie?

Celem przeprowadzonych badań była analiza ocen kierunków filologicznych dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną w latach 2020-2024. Badanie miało na celu określenie struktury ocen przyznawanych kierunkom filologicznym w tym okresie oraz zbadanie, w jaki sposób oceny te różnicują się w zależności od momentu przeprowadzenia oceny. Szczególną uwagę poświęcono kryterium 10, dotyczącym skuteczności uczelnianych systemów zapewniania jakości kształcenia. W ramach badań dokonano również porównań struktur ocen w zależności od profilu kształcenia (praktyczny vs ogólnoakademicki) oraz typu uczelni (publiczna vs niepubliczna). Analiza objęła przede wszystkim strukturę spełniania bądź niespełniania standardów jakości kształcenia na ocenianych kierunkach. Na koniec zestawiono strukturę ocen kierunków filologicznych ze strukturą ocen kierunków innych niż filologiczne, ocenianych przez PKA w badanym okresie, w celu uchwycenia ewentualnych różnic.

3. Metoda badawcza

Proces badawczy obejmował analizę raportów zespołów oceniających Polskiej Komisji Akredytacyjnej, opublikowanych na oficjalnej stronie internetowej instytucji. W badaniu zastosowano analizę treści opartą na podejściu mieszanym (*mixed methods*), łączącym elementy analizy ilościowej i jakościowej.

Komponent ilościowy badania służył do analizy ogólnych cech raportów akredytacyjnych. W tym celu utworzono arkusz kalkulacyjny (Excel), do którego wprowadzono dane dotyczące m.in.: nazwy uczelni, nazwy kierunku, profilu i poziomu studiów, terminu wizytacji, przewodniczącego zespołu oceniającego, poprzedniej oceny PKA (jeśli była dostępna) oraz końcowej oceny tego kryterium. Analiza tych zmiennych pozwoliła na uzyskanie przekrojowego obrazu ocenianych kierunków.

Komponent jakościowy badań koncentrował się na treściowej analizie opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej w zakresie kryterium 10, które dotyczy skuteczności funkcjonowania uczelnianych systemów zapewniania jakości kształcenia. Szczegółowo analizowano argumentację zawartą w raportach oraz wskazania dotyczące spełniania, częściowego spełniania lub niespełniania poszczególnych wskaźników jakości. Na tej podstawie dokonywano identyfikacji, które elementy standardów jakości kształcenia (oznaczone jako S1-S9) zostały spełnione, a które nie. Następnie przypisywano je do odpowiednich kategorii w arkuszu danych.

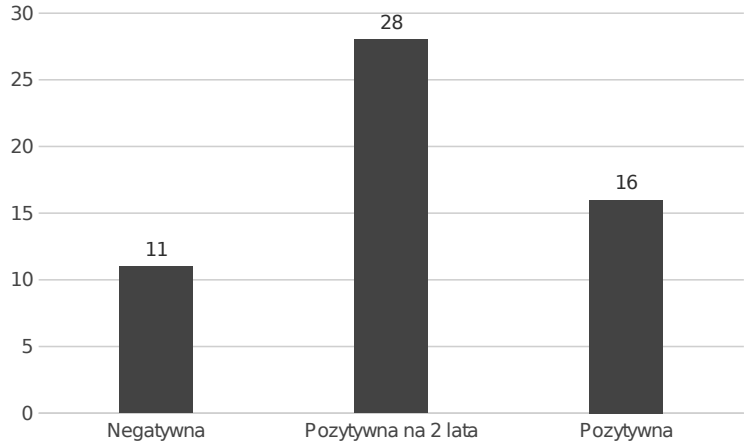
Po zakończeniu procesu kodowania i klasyfikacji danych, zestaw informacji został zaimportowany do programu Statistica, gdzie przeprowadzono podstawową analizę statystyczną. W badaniu zastosowano przede wszystkim podstawowe wskaźniki liczności oraz tabele rozdzielcze (częstości), co umożliwiło określenie rozkładów ocen, identyfikację powtarzających się wzorców oraz przeprowadzenie porównań pomiędzy różnymi typami uczelni, profilami kształcenia i innymi zmiennymi.

Zbadane zostały wszystkie raporty PKA opublikowane w analizowanym okresie. Należy jednak dodać kilka wyjaśnień metodologicznych. W przypadku, gdy w raporcie PKA nie odniesiono się do danego wskaźnika (co dotyczyło głównie ocen powtórnych), przyjmowano, że kryterium to zostało spełnione. W jednym przypadku na stronie PKA nie udostępniono raportu z wizytacji, a jedynie odpowiedź uczelni - ten przypadek nie został uwzględniony w analizie. W sytuacjach, gdy w raporcie nie wskazano poprzedniego terminu wizytacji, założono, że ocena została przeprowadzona „po 6 latach", choć faktyczny odstęp czasowy mógł być dłuższy. Dla uproszczenia analiz dokonano również standaryzacji nazw kierunków. Przykładowo: nazwę „filologia obca" zastąpiono ogólną kategorią „filologia", natomiast „filologię angielską z pedagogiką" sklasyfikowano jako „filologię angielską". Zabieg ten miał na celu czytelniejsze zobrazowanie wyników. Z analizy wyłączono filologię klasyczną oraz filologię polską. W przypadku zmian nazw uczelni przyjęto nazewnictwo obowiązujące po zmianie. Wskazane uproszczenia i nieścisłości nie mają wpływu na ogólny obraz wyników ani na formułowane wnioski badawcze.

4. Wyniki badań

Pierwsze pytanie badawcze dotyczy struktury ocen kierunków filologicznych. W latach 2020–2024 Polska Komisja Akredytacyjna oceniła 55 kierunków filologicznych. Spośród nich 16 kierunków (29%) uzyskało ocenę pozytywną, 28 kierunków (51%) otrzymało ocenę pozytywną na dwa lata, a 11 kierunków (20%) otrzymało ocenę negatywną.

Wykres 1. Struktura ocen kierunków filologicznych (2020-2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Drugi cel badawczy dotyczy identyfikacji struktury ocen ze względu na okres, po którym jest ona przeprowadzana. Tabela 1 przedstawia rozkład ocen w zależności od czasu, jaki upłynął od poprzedniej oceny PKA. 7% ocen negatywnych wystawiono przy pierwszej ewaluacji, 11% po dwóch latach. Wśród ocen wystawionych po sześciu latach 49% to oceny pozytywne na dwa lata, a 20% to oceny pozytywne. Odnotowano tylko 5% ocen pozytywnych po pierwszej wizytacji.

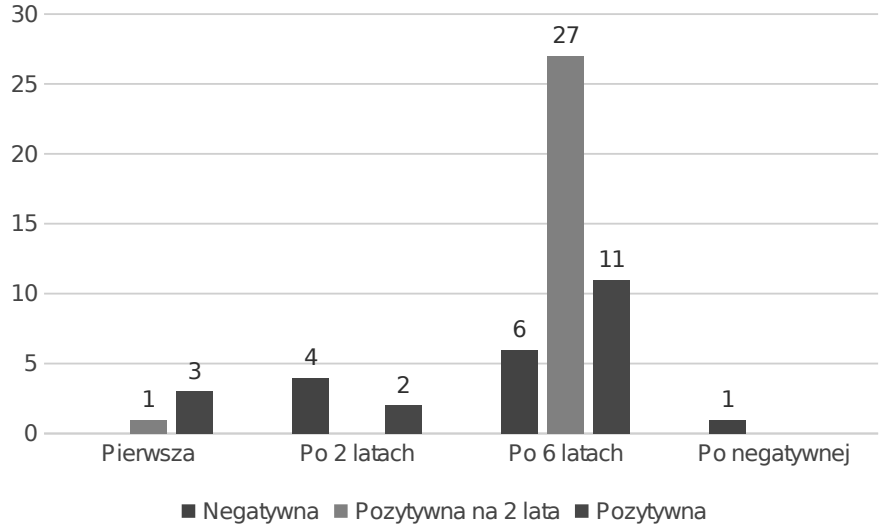
Tabela 1. Struktura ocen kierunków filologicznych (2020-2024) a czas od poprzedniej oceny PKA

	Pierwsza	Po 2 latach	Po 6 latach	Po negatywnej
Negatywna	0%	7%	11%	2%
Pozytywna na 2 lata	2%	0%	49%	0%
Pozytywna	5%	4%	20%	0%
Ogółem	7%	11%	80%	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Wykres 2 przedstawia strukturę ocen kierunków filologicznych zależnie od okresu od poprzedniej ewaluacji. Po wizytacjach realizowanych po sześciu latach od poprzedniej wizytacji najczęściej oceniano kierunki pozytywnie, ale na skrócony okres do dwóch lat (27 przypadków). Aż 11 ocen było negatywnych.

Wykres 2. Liczba i rodzaje ocen kierunków filologicznych (2020-2024), a czas od poprzedniej oceny PKA

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Jako kolejne postawiono następujące pytanie: czy struktura ocen jest podobna na profilach praktycznych i ogólnoakademickich? W analizowanym okresie oceniono 38 kierunków o profilu praktycznym (69%) i 17 o profilu ogólnoakademickim (31%). Wśród kierunków o profilu praktycznych: 11 otrzymało ocenę negatywną, 19 ocenę pozytywną na dwa lata, a 8 ocenę pozytywną. Wśród kierunków ogólnoakademickich nie było oceny negatywnej, 9 kierunków otrzymało ocenę pozytywną na dwa lata, a 8 ocenę pozytywną na sześć lat (tabela 2).

Tabela 2. Struktura ocen kierunków filologicznych na profilach praktycznych i ogólnoakademickich (2020-2024)

	Ocena końcowa kierunku	Profil studiów praktyczny	Profil studiów ogólnoakademicki	Wiersz razem
Liczba	Negatywna	11	0	11
% z całości		20%	0%	20%
Liczba	Pozytywna na 2 lata	19	9	28
% z całości		35%	16%	51%
Liczba	Pozytywna	8	8	16
% z całości		15%	15%	29%
Liczba	Ogółem	38	17	55
% z całości		69%	31%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

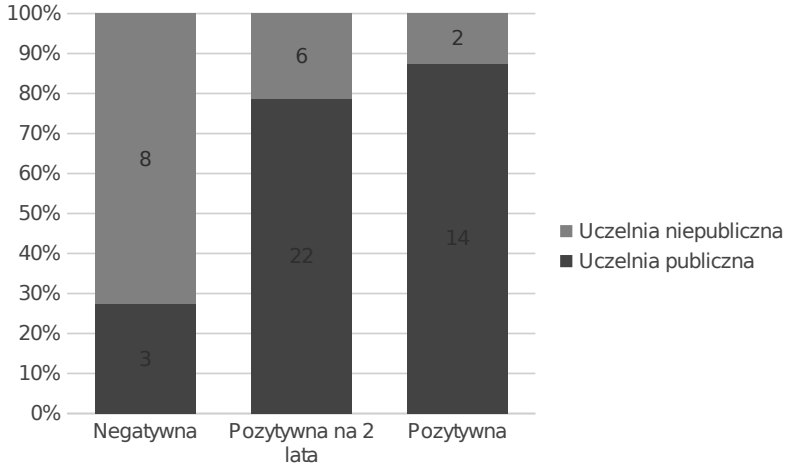
W przypadku pytania dotyczącego porównania struktury ocen na uczelniach publicznych i niepublicznych uzyskano następujące wyniki. Oceniono 39 kierunków filologicznych prowadzonych na uczelniach publicznych (71%) i 16 na uczelniach niepublicznych (29%). Wśród ocen negatywnych 3 (27%) dotyczyły uczelni publicznych, a 8 (73%) uczelni niepublicznych. Oceny pozytywne na dwa lata otrzymało 22 kierunków w uczelniach publicznych (79%) i 6 w niepublicznych (21%). Oceny pozytywne uzyskało 14 kierunków publicznych (88%) i 2 niepubliczne (12%). Szczegółowe dane przedstawia tabela 3 i wykres 3.

Tabela 3. Struktura ocen kierunków filologicznych na uczelniach publicznych i niepublicznych (2020-2024)

	Ocena końcowa kierunku	Uczelnia publiczna	Uczelnia niepubliczna	Wiersz razem
Liczba	Negatywna	3	8	11
% z wiersza		27%	73%	100%
Liczba	Pozytywna na 2 lata	22	6	28
% z wiersza		79%	21%	100%
Liczba	Pozytywna	14	2	16
% z wiersza		88%	12%	100%
Liczba	Ogółem	39	16	55
% z wiersza		71%	29%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Wykres 3. Struktura ocen kierunków filologicznych na uczelniach publicznych i niepublicznych (2020-2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Kluczowym celem badawczym było uzyskanie wiedzy na temat spełniania/niespełniania standardów jakości kształcenia (S1-S9) na ocenianych kierunkach. Tabela 4 zawiera opisy dziewięciu standardów jakości kształcenia ocenianych w ramach kryterium 10 w raportach PKA. Standardy dotyczą m.in. nadzoru nad kierunkiem, formalizacji procedur, innowacji dydaktycznych, oceny programu studiów, wykorzystania danych, udziału interesariuszy oraz wniosków z oceny.

Tabela 4. Standard jakości kształcenia dla kryterium 10.

	Standard jakości kształcenia dla kryterium 10
S1	wyznaczona została osoba lub zespół osób sprawująca/sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tej osoby/zespołu osób, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku
S2	zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury
S3	innowacje dydaktyczne, osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, współczesna technologia informacyjno-komunikacyjna, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość są uwzględnione w projektowaniu programu studiów
S4	przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów

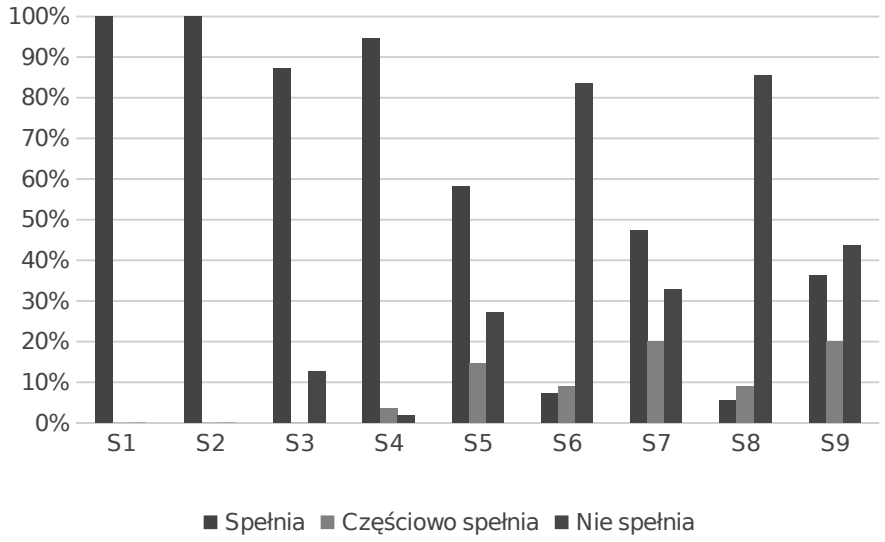
cd. Tabeli 4. Standard jakości kształcenia dla kryterium 10.

	Standard jakości kształcenia dla kryterium 10
S5	przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów obejmująca co najmniej efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, efektów uczenia się, w tym wyniki i stopień osiągnięcia efektów uczenia się nabywanych przez studentów w wyniku kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów w tym metody kształcenia z wykorzystaniem metod o technik kształcenia na odległość, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, w tym stosowane w kształceniu w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, praktyki zawodowe, w tym realizowane z wykorzystanemu narzędzi pracy zdalnej (jeśli są uwzględnione w programie studiów), wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów
S6	systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny, obejmujących co najmniej kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców, informacje dotyczące ścieżek kariery absolwentów
S7	w systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku), także w warunkach ich nieobecności na uczelni spowodowanej czasowym ograniczeniem jej funkcjonowania
S8	wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu, jak również w planowaniu strategicznym w zakresie korzystania z kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej
S9	jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Karty spełnienia standardów jakości kształcenia" https://pka.edu.pl/dla-uczelni/wzory-raportow-zespolu-oceniajacego/

Wykres 4 przedstawia poziom spełniania standardów jakości (S1-S9) przez oceniane kierunki w ramach kryterium 10. Najrzadziej spełniane były standardy S6, S7 i S8. Standardy S1, S2 i S4 były spełniane najczęściej.

Wykres 4. Struktura spełniania standardów jakości kształcenia na ocenianych kierunkach w ramach kryterium 10 w okresie 2020-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Interesujące poznawczo było także zdiagnozowanie, jak często ocena kryterium 10 zostaje zmieniona po udzieleniu odpowiedzi uczelni na raport PKA? Uczelnie po otrzymaniu raportu od zespołu Polskiej Komisji Akredytacyjnej udzielają stosownych odpowiedzi i wyjaśnień, co może wpłynąć na zmianę pierwotnie postawionej oceny. Na przykład wśród 29 ocen „częściowo spełnione", 27 (49%) utrzymano, a 2 (4%) zmieniono na „niespełnione". Tabela 5 przedstawia strukturę ocen kryterium 10 po udzieleniu odpowiedzi uczelni na raport PKA

Tabela 5. Struktura ocen kryterium 10 kierunków filologicznych (2020-2024) po udzieleniu odpowiedzi uczelni na raport PKA

	Ocena kryterium 10 po odpowiedzi uczelni	Kryterium 10 niespełnione	Kryterium 10 spełnione częściowo	Kryterium 10 spełnione	Wiersz razem
Liczba	Niespełnione	9	1	0	10
% z całości		16%	2%	0%	18%
Liczba	Spełnione częściowo	2	27	0	29
% z całości		4%	49%	0%	53%

cd Tabeli 5. Struktura ocen kryterium 10 kierunków filologicznych (2020-2024) po udzieleniu odpowiedzi uczelni na raport PKA

	Ocena kryterium 10 po odpowiedzi uczelni	Kryterium 10 niespełnione	Kryterium 10 spełnione częściowo	Kryterium 10 spełnione	Wiersz razem
Liczba	Spełnione	1	13	2	16
% z całości		2%	24%	4%	29%
Liczba	Ogółem	12	41	2	55
% z całości		22%	75%	4%	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Kolejne pytanie badawcze miało na celu uzyskanie wiedzy czy kierunki filologiczne mają podobną strukturę ocen do pozostałych kierunków ocenianych przez PKA w badanym okresie? W latach 2020–2024 oceniono łącznie 2121 kierunków studiów. Odsetek ocen pozytywnych wahał się od 96% do 99% rocznie. Liczba ocen negatywnych: 16 w 2024 (4%), 19 w 2023 (4%), 8 w 2022 (2%), 6 w 2021 (1%) i 5 w 2020 (2%). Dane zawiera tabela 6.

Tabela 6. Struktura ocen pozytywnych i negatywnych na wszystkich kierunkach studiów

Rok	Liczba raportów	Oceny pozytywne	Odsetek	Oceny negatywne	Odsetek
2024	382	366	96%	16	4%
2023	463	444	96%	19	4%
2022	398	390	98%	8	2%
2021	581	575	99%	6	1%
2020	297	292	98%	5	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Tabela 7 przedstawia strukturę ocen pozytywnych i negatywnych tylko na kierunkach filologicznych. Odnotowano od 14% do 26% ocen negatywnych w latach 2021-2024.

Tabela 7. Struktura ocen pozytywnych i negatywnych na kierunkach filologicznych

Rok	Liczba raportów	Oceny pozytywne	Odsetek	Oceny negatywne	Odsetek
2024	19	14	74%	5	26%
2023	12	9	75%	3	25%
2022	9	7	78%	2	22%
2021	14	12	86%	2	14%
2020	8	8	100%	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

W latach 2020-2024 oceniono 2059 kierunków niefilologicznych. Odnotowano od 1% do 4% ocen negatywnych w latach 2020-2024.

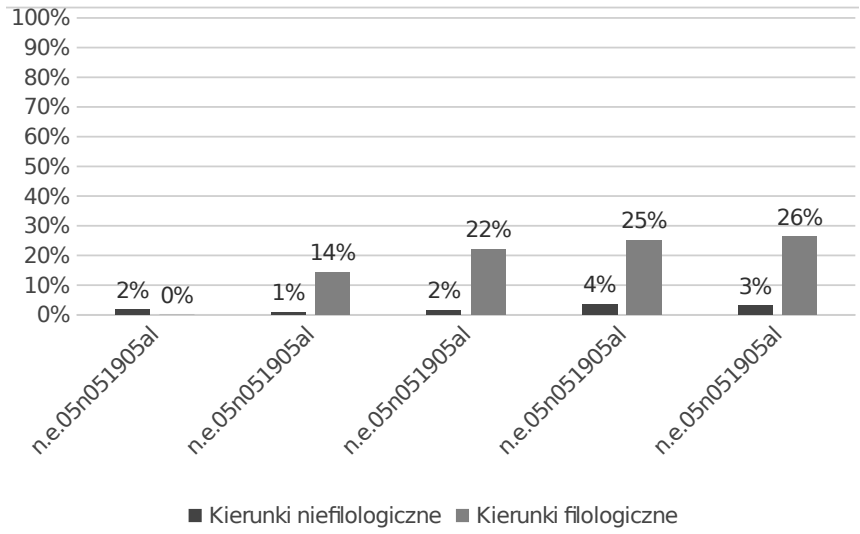
Tabela 8. Struktura ocen pozytywnych i negatywnych na kierunkach niefilologicznych

Rok	Liczba raportów	Oceny pozytywne	Odsetek	Oceny negatywne	Odsetek
2024	363	352	97%	11	3%
2023	451	435	96%	16	4%
2022	389	383	98%	6	2%
2021	567	563	99%	4	1%
2020	289	284	98%	5	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Wykres 5 przedstawia porównanie odsetka ocen negatywnych na kierunkach filologicznych i niefilologicznych w latach 2020-2024. Odsetek ocen negatywnych na kierunkach filologicznych był wyraźnie wyższy: w 2024 wyniósł 26% w porównaniu do 3% wśród kierunków niefilologicznych. W latach wcześniejszych różnice wynosiły odpowiednio: 25% vs 4% (2023), 22% vs 2% (2022), 14% vs 1% (2021) i 0% vs 2% (2020).

Wykres 5. Odsetek ocen negatywnych na kierunkach niefilologicznych i filologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PKA

Podsumowanie

Kierunki filologiczne są statystycznie częściej oceniane negatywnie niż kierunki niefilologiczne. Wśród kierunków filologicznych przeważają oceny pozytywne warunkowe (na dwa lata). Spośród 55 analizowanych kierunków filologicznych, aż 28 (51%) uzyskało ocenę pozytywną na dwa lata. Oceny pozytywne pełne przyznano 16 kierunkom (29%), a negatywne - 11 (20%). Oceny kierunków filologicznych są bardziej zróżnicowane w zależności od profilu studiów i typu uczelni. Wśród kierunków o profilu praktycznym 29% ocen to oceny negatywne, natomiast wśród kierunków ogólnoakademickich nie wystąpiła żadna ocena negatywna. Podobnie, uczelnie niepubliczne częściej uzyskiwały oceny negatywne (73% ocen negatywnych) niż publiczne (27%). Ocena kryterium 10 (skuteczność systemu zapewniania jakości kształcenia) zmieniała się rzadko po odpowiedzi uczelni. Spełnianie poszczególnych standardów jakości (S1-S9) w zakresie kryterium 10 było nierównomierne. Najczęściej spełniane były standardy formalne (np. S1 - przypisanie odpowiedzialności, S2 - procedury), natomiast najrzadziej spełniane standardy wymagające analizy danych (S6), udziału interesariuszy (S7) oraz wykorzystywania wniosków z oceny (S8).

Literatura

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. 2015. *Nowe sposoby uczenia się i nauczania w szkolnictwie wyższym. Sprawozdanie dla Komisji Europejskiej*. Dostęp: 14.03.2025. https://www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2021/02/18/mpjkyn/modernizacja-2015.pdf

Najwyższa Izba Kontroli. 2018. *System oceny jakości kształcenia w szkołach wyższych*. Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego. Dostęp: 15.03.2025. https://www.nik.gov.pl/plik/id,18018,vp,20610.pdf

Polska Komisja Akredytacyjna. *Karty spełnienia standardów jakości kształcenia*. Dostęp: 04.03.2025. https://pka.edu.pl/dla-uczelni/wzory-raportow-zespolu-oceniajacego/

Polska Komisja Akredytacyjna. *Baza ocenionych uczelni, jednostek i kierunków*. Dostęp: 04.03.2025. https://pka.edu.pl/ocena/baza-uczelni-jednostek-i-kierunkow-ocenionych/

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz. U. 2018 poz. 1668 (Polska). Dostęp: 07.03.2025. https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668.